

KRYPTOAKTIVA SROZUMITELNĚ: CO PRO VÁS JAKO SPOTŘEBITELE ZNAMENÁ NAŘÍZENÍ MICA

Co je to kryptoaktivum?

Kryptoaktivum je digitální zachycení hodnoty nebo práva, které může být převáděno a ukládáno elektronicky pomocí technologie distribuovaného registru¹ nebo pomocí podobné technologie.

Mezi známé příklady kryptoaktiv patří BTC (Bitcoin) a ETH (Ether), ale trh s kryptoaktivy zahrnuje širokou škálu dalších aktiv jako jsou tzv. „stablecoin“², „coin“³ a nezastupitelné tokeny (non-fungible tokeny nebo NFT)⁴.

Činnosti spojené s vybranými kryptoaktivy v EU upravuje nařízení o trzích s kryptoaktivy (nařízení MiCA). Jedním z cílů nařízení MiCA je harmonizovat pravidla pro kryptoaktiva a služby související s kryptoaktivy v celé EU, a zároveň posílit úroveň ochrany spotřebitelů (např. přístup k úplným a přesným informacím, transparentní postupy pro vyřizování stížností atd.).

V závislosti na druhu kryptoaktiv nebo služeb souvisejících s kryptoaktivy (regulovaných či neregulovaných) a poskytovateli (např. bez příslušného oprávnění, se sídlem mimo EU) můžete čelit vyšším rizikům a požívat rozdílné úrovně ochrany. Pochopení rizik, jimž můžete být vystaveni, je zásadní před nákupem jakéhokoli druhu kryptoaktiva nebo před použitím jakýchkoli služeb souvisejících s kryptoaktivy.

Více informací o rizicích naleznete ve společném upozornění evropských orgánů dohledu (shorturl.at/VCKtA).

¹ TECHNOLOGIE DISTRIBUOVANÉHO REGISTRU (DLT):

Distribuovaný registr je úložiště informací nebo databáze, která je sdílena v síti. Nejznámější typ distribuovaného registru je blockchain, který dostal své označení podle toho, že ukládá jednotlivé transakce do skupin nebo bloků, které jsou k sobě připojeny v chronologickém pořadí a vytvářejí řetězec.

Technologie distribuovaného registru se užívá k převodu různých typů aktiv mezi kupujícím a prodávajícím.

² STABLECOINY:

Takzvaný „stablecoin“ je kryptoaktivum, jehož cílem je udržovat stabilní hodnotu odkazem na jedno aktivum (např. fiat měnu) nebo několik aktiv. Stabilita stablecoinů nemusí být zaručena, zejména v období napjatých tržních podmínek.

³ MEME COINS:

Meme coins jsou kryptoaktiva pojmenovaná podle trendů, humorných nebo zábavných témat. Obvykle vznikají za účelem zapojení komunity a mohou také sloužit k peer-to-peer platbám, spekulativnímu investování nebo obchodování. V mnoha případech jsou doprovázeny webovými stránkami s humorným obsahem či absurdními motivy. Jejich tvůrci a fanoušci zdůrazňují pocit sounáležitosti komunity, aby přilákali nové uživatele.

⁴ NEZASTUPITELNÉ TOKENY (NFT):

Jedná se o jedinečná a nezastupitelná digitální aktiva uložená v síti distribuované účetní knihy, včetně digitálního umění a sběratelských předmětů.

Výrobky, které jsou zaměnitelné a prodávané spotřebitelům jako NFT, ale které jsou součástí série nebo sbírky, nemusí být NFT, a proto mohou být regulovány podle nařízení MiCA.

Která kryptoaktiva podléhají regulaci podle nařízení MiCA a která nikoli

Nařízení MiCA se vztahuje na tři druhy kryptoaktiv:

- ✓ **Elektronické peněžní tokeny⁵:** kryptoaktiva, jejichž cílem je udržovat stabilní hodnotu tím, že odkazují na hodnotu jedné úřední měny, např. eura, dolaru. Pokud jste držitelem elektronického peněžního tokenu, máte právo získat své peněžní prostředky od vydavatele zpět v plné výši a v měně, na kterou kryptoaktivum odkazuje.
- ✓ **Tokeny vázané na aktiva⁶:** kryptoaktiva, jejichž účelem je udržovat stabilní hodnotu tím, že odkazují na jinou hodnotu nebo právo nebo jejich kombinaci (např. úřední měnu, komodity, jiná aktiva). Tokeny vázané na aktiva lze směnít za tržní hodnotu aktiva (aktiv), na které (která) kryptoaktivum odkazuje.
- ✓ **Kryptoaktiva jiná než elektronické peněžní tokeny a tokeny vázané na aktiva:** tzv. užité tokeny⁷ a „jiná“ kryptoaktiva, která nejsou elektronickými peněžními tokeny ani tokeny vázanými na aktiva a zároveň nejsou z působnosti nařízení MiCA jinak vyloučena.

⁵ ELEKTRONICKÉ PENĚŽNÍ TOKENY:

- Druh kryptoaktiv, jejichž cílem je udržovat stabilní hodnotu odkazem na hodnotu jedné úřední měny (např. euro, dolary atd.).
- Pouze úvěrové instituce nebo instituce elektronických peněz mohou nabízet veřejnosti elektronické peněžní tokeny v EU nebo usilovat o jejich. Přijetí k obchodování v EU.
- Neposkytují podíly držitelům.

⁶ TOKENY VÁZANÉ NA AKTIVA:

- Kryptoaktiva, která nejsou elektronickými peněžními tokeny.
- Pouze úvěrové instituce nebo vydavatelé s povolením podle nařízení MiCA mohou veřejně nabízet tokeny vázané na aktiva v EU nebo usilovat o jejich. Přijetí k obchodování v EU.
- Lze odkazovat na jiné aktivum, včetně jedné nebo více úředních měn, jiných kryptoaktiv nebo jejich kombinace.
- Neposkytují podíly držitelům.

⁷ UŽITÉ TOKENY:

Jedná se o druh kryptoaktiv, jejichž jediným účelem je poskytovat přístup ke zboží nebo službě, které jsou nabízeny vydavatelem tohoto kryptoaktiva.

Nařízení MiCA se nevztahuje na tyto druhy kryptoaktiv:

- X Kryptoaktiva, která jsou jedinečná a nezastupitelná.** Tato kryptoaktiva nejsou snadno zaměnitelná a jejich hodnotu vůči jiným kryptoaktivům nelze jednoduše určit porovnáním s existujícím trhem nebo obdobnými aktivy (např. virtuální nemovitosti, doménová jména či položky vyžadující ověření pravosti). Tzv. nezastupitelné tokeny (non-fungible tokens nebo NFT), které jsou součástí série nebo sbírky, však mohou spadat do působnosti nařízení MiCA.
- X Kryptoaktiva, která jsou nepřevoditelná** (např. body z věrnostních programů).
- X Kryptoaktiva, která již spadají do působnosti stávajících právních předpisů v oblasti finančních služeb,** např. kryptoaktiva, která se považují za finanční nástroje podle směrnice MiFID (derivátové smlouvy, převoditelné cenné papíry). Při investování do těchto kryptoaktiv budete požívat ochrany spotřebitele/ investora, obdobně jako u tokenizovaných tradičních finančních produktů.

! Pokud nakupujete nebo prodáváte kryptoaktiva nebo používáte služby související s kryptoaktivy, které nejsou regulovány nařízením MiCA nebo jinými právními předpisy EU v oblasti finančních služeb, vystavujete se významným rizikům včetně omezené případně žádné ochrany spotřebitele.

Poskytovatelé kryptoaktiv, se kterými se můžete setkat

Kryptoaktiva a poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy regulovaní v EU:

Tyto subjekty nabízejí spotřebitelům produkty a služby, které podléhají regulaci podle nařízení MiCA, včetně tokenů vázaných na aktiva, elektronických peněžních tokenů, úschovy a správy kryptoaktiv a provozování obchodních platform a směnárny pro kryptoaktiva (za fiat⁸ nebo jiná kryptoaktiva). Poskytování služeb souvisejících s kryptoaktivy spotřebitelům je možné v EU pouze na základě povolení, které vyžaduje splnění zvláštních požadavků zejména v oblasti správy a řízení, kapitálových požadavků, pravidel jednání a ochrany spotřebitele.

+ Oprávnění poskytovatele k poskytování služeb v EU si můžete ověřit v registru ESMA (shorturl.at/zZwVI) a na internetových stránkách národního orgánu dohledu (shorturl.at/5rFu7).

Více podrobností naleznete v části „Jaké otázky byste si měli položit před investováním do kryptoaktiv“ ve společném varování evropských orgánů dohledu (shorturl.at/VCKtA)

⁸ FIAT:

Fiat měna je prohlášena za zákonné platidlo a vydávána centrální bankou, jako je americký dolar, euro atd.

Obchodování s kryptoaktivy za fiat měnu: označuje nákup, prodej nebo směnu kryptoaktiv za fiat měnu.

Kryptoaktiva a poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy bez povolení v EU⁹:

I po nabytí účinnosti nařízení MiCA se můžete setkat s kryptoaktivy a službami souvisejícími s kryptoaktivy poskytovanými subjekty, které nemají povolení k činnosti v EU. Tyto subjekty nemusejí podléhat žádným pravidlům na ochranu spotřebitele, mohou postrádat řádný systém správy a řízení, kapitálovou přiměřenost nebo transparentní provozní postupy a ochranné mechanismy. Rizika podvodu, nevhodného nakládání s majetkem nebo platební neschopnosti mohou být proto zvýšena. To se vztahuje i na kryptoaktiva a služby nabízené subjekty se sídlem mimo EU.

! Pokud se rozhodnete využít služeb poskytovatelů bez příslušného oprávnění, vystavujete se značným rizikům včetně omezeného nebo žádného práva na ochranu spotřebitele. Hrozí, že přijmete o svůj majetek, nebudete mít možnost jej získat zpět a v případě sporů vám nemusí být k dispozici žádný prostředek nápravy.

⁹ SUBJEKT BEZ POVOLENÍ DLE MICA:

Všechny firmy působící v EU bez platné licence podle nařízení MiCA jsou nepovolené. Neznamená to však, že každá firma, která poskytuje služby ke kryptoaktivům bez povolení, je nutně nezákonná (např. při poskytování služeb z výlučného podnětu zákazníka, u plně decentralizovaných služeb nebo jiných činností mimo oblast působnosti nařízení MiCA).